

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ІМ. Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. П. ДРАГОМАНОВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

**VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

**ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО,
КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES”**

Харків
2020

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту;

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Редакційна колегія:

Бутько Т. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Лаврухін О. В. – д-р техн. наук, професор, чл.-кор. ТАУ, академік МАБЖ

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Калабухін Ю. Є. – д-р техн. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Панков Г. Д. – д-р філос. наук, професор

Петрушов В. М. – д-р філос. наук, професор

Рассоха І. М. – д-р філос. наук, професор

Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Прогонний О. М. – канд. техн. наук, доцент

Скорик О. О. – канд. техн. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Алексєєнко Н. В. – старш. викладач

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 7 від 21.09.2020 р.)

Л 93 Людина, суспільство, комунікативні технології : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 90-річчю Українського державного університету залізничного транспорту, 15–16 жовтня 2020 р. Харків : ДІСА ПЛЮС, 2020. 295 с.
ISBN 978-617-7927-35-7

УДК 740+656+338

Друкується в авторській редакції

ISBN 978-617-7927-35-7

© Авторський колектив, 2020

ЛЯХ В.В., *д. філос.н., професор,*
завідувач відділом Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН
України

м.Київ, Україна

КРИЗА ІДЕНТИЧНОСТІ В ФІЛОСОФСЬКО-ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ

На сьогодні більшість країн світу перебувають в стані постійної трансформації, що спричиняється різними процесами: переходом до інформаційного, постіндустріального суспільства, зміною культурної парадигми від модерної до постмодерної, переходом від жорсткої соціально-економічної матриці розвитку до мінливої, гнучкої, тобто такої, що постійно змінюється тощо. Цей процес постійної трансформації стосується також тих форм людської ідентичності, які відіграють неабияку роль у життєдіяльності людини, визначають її систему цінностей і, зрештою, надають сенс існуванню індивіду. Водночас розпад єдиної ідентичності, або такої, навколо якої можна побудувати раціональну соціальну систему, стає прикметою нашого часу. Саме тому пошуки нових форм ідентичності набувають в наш час особливого значення, особливо у зв'язку з тим, що глобалізація створює ситуацію невизначеності, розмиває попередні зразки єдності, пропонує такий рівень свободи індивіда, який межує іноді з аномією. Тобто нововведення, інновації, викликані бурхливим розвитком інформаційних технологій, дають не лише нові шанси і можливості, але також підвищують степінь ризиків, наслідки яких можуть позначитися на долі людства в цілому. До того ж глобалізація містить в собі не лише економічні, технологічні чи фінансові складові, вона ще й трансформує культуру, спосіб життя людей, систему цінностей і настанов, що визначають систему орієнтації людини в світі.

Однак сучасна криза ідентичності спричиняється не лише глобалізацією. Злам попередніх ідентичностей обумовлений також переходом від індустріального суспільства до інформаційного, мережевого. Так само, як перехід від до-модерного суспільства до модерного супроводжувався зломом попередніх усталених форм (З.Бауман [1] називав їх «твердими тілами» (solids), які мали поступитися місцем новим, не менш міцним утворенням), так і в наш час, в добу постмодерніті попередня система цінностей має поступитися місцем новим типам ідентифікації, які, щоправда, не відзначаються тепер міцністю попередніх, а стають флюїдними, плинними.

Раніше, в період існування станового суспільства, ідентичність поставала як щось притаманне людям від народження, як щось таке, що від нас не залежить, що дісталось нам у процесі первинної соціалізації. Тому для того, щоб зрозуміти, чим є наша ідентичність, слід було дати відповіді на питання:

«Хто ми? Звідки ми? До якого стану ми належимо?». Але вже в добу Модерну ідентичність постає як те, чого слід досягати, за що потрібно боротися. Як зазначав З.Бауман, в цей час відбувається «трансформація людської ідентичності із «даності» в «задачу», і навантаження діючих осіб відповідальністю як за виконання цього завдання, так і за наслідки (включно з побічними) його виконання» [Бауман,]. Відбувається перетворення, яке Бауман позначив як процес індивідуалізації людини, коли йдеться про встановлення автономії індивіда (*de jure*, якщо не *de facto*). Завдання самовизначення і пошуку ідентичності покладається на саму людину. Попередня станова приналежність (яка сприймалася як дарунок долі) поступається місцем завданню боротися за своє належне місце в суспільстві.

Звичайно, таке самовизначення не означало абсолютну свободу самоздійснення. Від народження люди належали до певних класів, прошарків, професійних кланів тощо. Але доба Модерну відкривала також багато можливостей для преображення як самої людини, так і навколишнього середовища, а також самого суспільства. З'являється ідея соціального прогресу, яка означала, що в наших силах змінити існуючий стан речей, зробити світ кращим, втілити в життя гуманістичний соціальний проект тощо. Це давало підставу для формування ідей і наукових доктрин, які вимагали мобілізації мас, сміливих задумів і героїчних вчинків.

Утім, не все було так однозначно. Оскільки з часом «інструментальна раціональність» призвела до появи бюрократичної «залізної клітки», і замість самореалізації людина опинилася в лещатах «відчуження». З.Бауман в праці «Індивідуалізоване суспільство» [2] вказує, що в історії модерніті було декілька етапів, в яких індивідуалізація зазнавала змін. Зокрема, протягом певного історичного часу приналежність до класу і чітко визначених статевих ролей була такою ж міцною, як і приналежність до певних станів у попередньому суспільстві. Відповідно, цю класову чи гендерну ідентичність потрібно було постійно підтримувати, щоб не випасти з обійми.

Проте існує й інший аспект проблеми ідентифікації, який проявляється в соціально-економічній сфері, яка формує певний соціальний характер у членів даного суспільства. В 50-х роках ХХ століття американський соціолог Д.Рісмен [10] у книзі «Самотній натовп» вирізняв три типи соціального характеру, які послідовно змінювалися в процесі зародження і подальшого розвитку капіталістичного суспільства: «традиційно орієнтована» людина, «внутрішньо-орієнтована» і «зовнішньо-орієнтована» особистість. Перший тип відповідав докапіталістичному періоду в розвитку суспільства, другий переважав в період становлення капіталізму (період первісного накопичення капіталу з усіма його позитивними і негативними наслідками), третій домінував в бюрократично

організованому (корпоративному) суспільстві. Відповідно, якщо в перший період розвитку капіталізму дійсно переважав індивідуалізм і автономія суб'єкта діяльності, то мірою того, як формувалася бюрократична система організації виробництва і соціальних інститутів, відповідно відбувалася десуб'єктивізація індивіда і нівелювання особистості. Особистість стає (за Рісменом) «зовнішньо-орієнтованою». Вона втрачає попередню автономність і незалежність, індивідуалізм і цілеспрямованість. Натомість суспільство набуває ознак крупної корпорації, в якій людині відведена роль «гвинтика» у складній організаційній системі. Такій корпорації не потрібні індивідуалісти, хай навіть і геніальні, вона намагалася сформувати «корпоративну особистість». Якщо раніше, в період ставлення індустріального суспільства заохочувалася індивідуальна ініціатива, то в «корпоративному суспільстві» цінуються насамперед якості «людини організації» (В.Вайт) [11].

Утім, в подальшому, в останню чверть ХХ століття відбувається процес становлення інформаційного суспільства, трансформується сфера виробництва, змінюється соціальна структура і роль особистості в суспільстві. Зрештою, У.Бек констатує, що має місце перехід до «суспільства ризику», в якому глобальні, системні проблеми пропонується розв'язувати на індивідуальному рівні. Цю нову реальність він пропонує називати «другою сучасністю», оскільки відбувається її докорінна «модернізація». В цій сучасності відбувається процес трансформації базових умов існування людини, наслідком чого є її своєрідна «індивідуалізація» нового типу, оскільки вона докорінним чином відрізняється від індивідуалізації доби Модерну.

З.Бауман в праці «Плинна сучасність» таким чином характеризує парадигмальну зміну нової «сучасності»: «Це означає, що тепер ми переходимо від доби попередньо заданих «референтних груп» в добу «універсального порівняння», в якій мета зусиль людини по будівництву свого життя безнадійно невизначена, попередньо не задана і може наразитися на чисельні й глибокі зміни раніше, ніж ці зусилля досягнуть свого справжнього завершення: тобто завершення життя людини» [1, с. 13]. Етичні патерни і зразки поведінки втратили свою спонукальну силу, їх стало занадто багато, вони іноді суперечать один одному. Вони втратили статус загальнозначимих орієнтирів. Інакше кажучи, «ми маємо індивідуалізовану, приватизовану версію сучасності» [1, с. 14].

У праці «Індивідуалізоване суспільство» Баумандає досить переконливу аргументацію щодо того, як «друга сучасність» породжує індивідуалізацію іншого рівня, яка більше нагадує долю, аніж власний вибір. Відповідно зростає розрив між індивідуалізацією як призначенням і індивідуалізацією, яка постає як самоствердження людини, як її здатність до самореалізації [2, с. 59-60].

М.Кастельс у своїй праці «Влада ідентичності» [9] намагається визначити, чи можлива ідентичність в новому світі, пов'язаному зі становленням інформаційного мережевого суспільства. Розпад попереднього індустріального суспільства з його чітко визначеною ідентичністю призводить до розпаду поділяємої ідентичності, її розпорошенню. Так що складається враження, що новий світ не потребує жодної ідентичності [9, с. 420]. Хоча водночас маємо факт зростання різних «ідентичностей спротиву» (resistanceidentities), які формуються навколо попередніх цінностей: релігійних вірувань, нації, етносу, сім'ї тощо. До певної міри вони є реакційними, оскільки вони закликають нас мовби повернутися до минулих часів. Утім, вони можуть формуватися і навколо антипатріархальної свідомості. Зокрема, це такі рухи, як гендерні, секс-меншин, екологічні тощо. Однак, вони розпорошені і не здатні сформувати нове громадянське суспільство. Хоча сам Кастельс висловлює припущення, що мають з'явитися ідентичності, націлені на майбутнє (projectidentities), однак не зовсім зрозуміло, звідки вони мають з'явитися. Ідентичності спротиву, які орієнтовані на повернення до патріархальних цінностей, не можуть перерости в проєктивні ідентичності. Автор висловлює припущення, що екологічні, феміністичні та інші рухи зрештою можуть сформувати ідентичності глобального типу, які У.Бек назвав космополітичними ідентичностями [6].

На сьогодні відбувається «демонтаж колективних, інституалізованих і централізованих рамок набуття індивідуальності» [2, с. 116]. Як зазначав З.Бауман, «центральне питання нашого часу полягає в тому, як перетворити поліфонію в гармонію і попередити її виродження у какофонію» [2, с. 118]. Тож перед людством постає завдання винайти таку єдність різноманітного, яка могла б стати підґрунтям для формування нових ідентичностей.

Отже, можемо констатувати, що в період розмивання попередніх ідентичностей проблема пошуку ідентичностей, які пасують до нових умов, постає досить гостро. Постає питання щодо постмодерних трансформацій ідентичності, оскільки це не просто перехід від традиційних до плюралістичних її форм, а це процес, де відбувається різноманітні зміни, а отже, слід враховувати спосіб її формування, або й штучних конструкцій. Відповідно виникає можливість створювати ідентичності цілеспрямовано, у тому числі навіть і з маніпулятивною метою.

Список використаних джерел

1. Бауман З. Текучаяс овременность. Санкт-Перетбург., 2008.
2. Бауман З. Индивидуализированное общество. Москва, 2005.
3. Бауман З. Етика постмодерну. Київ, 2005.
4. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. Київ, 2008.

5. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну. Москва, 2000.
6. Бек У. Космополитическоемировоззрение. Москва, 2008.
7. Beck U. The Analysis of Global Inequalities: From National to Cosmopolitan Perspective. *Global Civil Society. Oxford:UniversityPress, 2003.*
8. Beck, U. and Beck-Gernsheim, E. 2002 Individualization: Institutionalized Individualism and Its Social and Political Consequences. London: Sage, 2002.
9. Castells M. The Power of Identity. Malden: Oxford, 1997.
10. Riesman D. The Lonely Crowd. Yale University, 1968.
11. Whyte W.H. The Organization Man. University Pennsylvania Press, 2002.

МАМЕНКО Т.В., аспірант

Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України

м.Київ, Україна

ФІЛОСОФІЯ МАХІЗМУ В УКРАЇНІ: ЕМПІРІОСИМВОЛІЗМ П.С.ЮШКЕВИЧА

Махізм, та зокрема махізм на теренах України, як філософська течія, нажаль, мало вивчався, швидше треба сказати що цей напрям був майже забутий сучасними дослідниками. У той час, коли багато інших філософських течій та напрямків, розповсюджених наприкінці ХІХ та на початку ХХ сторіч з розпадом Радянського Союзу набули нового життя та нової актуалізації, саме цей напрям філософської думки так і не відродився з того самого небуття, у яке потрапив він ще з часів офіційної радянської оцінки його, як неправильного, еретичного чи то «ревізійністського». Такі оцінки канонізувалися в радянській філософії з часів загальновідомої в ті часи критики, що завдав по цій філософській теорії Ленін у своїй книзі «Матеріалізм та емпіріокритицизм» - та з тих часів, нажаль, вкрай рідко переглядалися та досліджувалася в період здобуття Україною незалежності. Однак, цей філософський напрям залишив свій досить цікавий слід як в історії західної, так і в історії української філософії – оскільки, саме на теренах України філософи цього напрямку розвивали свій, доволі цікавий та оригінальний варіант махістської філософії. Пов'язана з іменами Ернста Маха та Ріхарда Авенаріуса філософська течія махізму мала свої витоки в так званому позитивізмі другої хвилі. Найпершим відомим та провідним теоретиком цього напрямку серед українських філософів був Володимир Вікторович Лесевич (1837-1905). Його можна вважати посередником між класичним французьким позитивізмом Огюста Конта, неопозитивізмом та

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ПРИВІТАННЯ УЧАСТНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ С.В.ЛАНЧЕНКО	3
АБАШНІК В.О. ЕДМУНД ГУССЕРЛЬ У ФІЛОСОФІЇ ІСИДОРА ПРОДАНА (1854–1919/20)	6
АБАШНІК У.В. ВАЛЬТЕР БЕНЬЯМІН (1892–1940) ТА МЕДІА-ФІЛОСОФІЯ	10
АЛЕКСЄЄНКО Н.В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	13
АНДРУЩЕНКО В.П. ПЛАГІАТ ТА НЕДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЗАГРОЗА НАУКОВОМУ ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	15
БАБИЧ В.П. ОСНОВЫ РАЗУМНОГО, ЦИВИЛИЗОВАННОГО МЫСЛЕТВОРЧЕСТВА	21
БЛИЗНЮК Л.М. ФЕНОМЕН МОВЛЕННЄВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	31
ГОРОБЧУК Л. М. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ОСОБИСТОСТІ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	34
ГРОМОВА О.В. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	38
ДАНІЛ'ЯН В. О. ДУАЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА НЕДОЛІКИ	41
ДАНІЛ'ЯН В. О. ПРОБЛЕМА СВОБОДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ТВОРЧОСТІ НОРВЕЗЬКОГО ФІЛОСОФА ЛАРСА СВЕНДСЕНА	44
ДАХНІЙ А.Й. Г.С. СКОВОРОДА ТА Т.Г. ШЕВЧЕНКО ЯК ЗАСНОВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ	46
ДОВГАНЬ А. О. Н.МАЛЬБРАНШТА ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ФІЛОСОФІЯ	51
ДОЛЬСКАЯ О.О. ФОРМУВАННЯ НАРРАТИВУ ПОСТЛЮДИНИ: РОЗДУМИ ПРО ПІДГРУНТЯ НОВОЇ АТРОПОЛОГІЇ	57
ЗАГРІЙЧУК І. Д. НЕЗАВЕРШЕНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ ЗЛАГОДИ	61
ІЛЬІН В.В., ІЛЬІНА А.А. РАЦИОНАЛЬНОСТЬ ПОВЕДЕНИЯ И ПРОБЛЕМА СООТНОШЕНИЯ ЭТИКИ И ЭКОНОМИКИ	65
КАРПЕНКО І.В. «ВЗАЄМНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВ» А. ЩЮЦА ЯК МОЖЛИВІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ	71
КОЛЕСНИК К.Е. ПРОЕКТ RAIL BALTICA: РОЗБУДОВА ТА ГЕОПОЛІТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	75
КОЛИЧЕВА Т.В. ГЕШТАЛЬТ-МЕТОДОЛОГІЯ ПІЗНАННЯ ЛЮДСЬКОЇ СУТНОСТІ ЯК ЗАСІБ НАБЛИЖЕННЯ ДО ІДЕНТИЧНОСТІ ІНДИВІДА	81
КОММЕДАЛ О. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО В НОРВЕГІЇ: ДОСВІД ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ	84
ЛЕБЕДЄВ В. О. ЖАНР «ТЕМНЕ ФЕНТЕЗІ» У СУЧАСНІЙ МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ	87
ЛЮБІВИЙ Я.В. КОНСТРУКТ ТА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ СВОБОДИ У КРИЗОВОМУ СОЦІУМІ	88

ЛЯХ В.В. КРИЗА ІДЕНТИЧНОСТІ В ФІЛОСОФСЬКО-ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ	94
МАМЕНКО Т.В. ФІЛОСОФІЯ МАХІЗМУ В УКРАЇНІ: ЕМПІРІОСИМВОЛІЗМ П.С.ЮШКЕВИЧА	98
НЕСКО С.І. РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА, ЯК ТЕХНІЧНОГО КОМУНІКАТОРА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	103
НОВІКОВ Б.В. О ФИЛОСОФИИ И ФИЛОСОФСТВЕ	105
ОВЧАРЕНКО Н.М. МОЗОК, ПОВЕДІНКА ТА МЕТАФОРА	116
ПАВЛОВ В.І. ЕВОЛЮЦІЯ УЯВЛЕНЬ ПРО СЕКСУАЛЬНІСТЬ ЯК АКТУАЛІЗАЦІЯ ВІДНОШЕННЯ ДО САМОГО СЕБЕ	119
ПАНКОВ Г. Д. ЗАНЯТИЕ СОБОЙ КАК ПРОЦЕСС КОНСТРУИРОВАНИЯ ИДЕАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В ХРИСТИАНСКОМ ДИСКУРСЕ	129
ПЕТРУШЕНКО В.Л. ЩО Ж ТАКЕ БУТТЯ І ЯК ЙОГО ОСМИСЛИТИ?	133
ПЕТРУШЕНКО О.П. УТОПІЯ ЯК СПОСІБ КОМУНІКАЦІЇ ЛЮДИНИ ІЗ НАЛЕЖНИМ	142
ПЕТРУШОВ В.М. «ЛЮДИНА ЗАГИНЕ І НА ЇЇ МІСЦЕ ПРИЙДЕ НАДЛЮДИНА» Ф.НІЦШЕ. ТАК ГОВОРИВ ЗАРАТУСТРА	144
ПОНОМАРЕНКО В.Є. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).	148
ПОНОМАРЕНКО Н.В. КОНАТИВНА, СИГНІФІКАТИВНА ТА СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКИХ, РОСІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	150
ПОНОМАРЬОВ О. С.,ХАРЧЕНКО А. О.,ЧЕБОТАРЬОВ М. К. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ЧИННИК КОЕВОЛЮЦІЇ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ	153
РАССОХА И. Н. УСКОРЕНИЕ ИСТОРИИ 12/4, «АНТРОПНЫЙ ПРИНЦИП» И ВОЗМОЖНОСТЬ БЛИЗКОГО «КОНЦА ИСТОРИИ»	157
РУМЯНЦЕВА Т.Г. ИДЕЯ НИЦШЕ О СВЕРХЧЕЛОВЕКЕ И СОВРЕМЕННОСТЬ САМОЙЛЕНКО Д. О. ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	166
САМОЙЛЕНКО Д. О. ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	169
СИВОГРАКОВА З.А. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ І ПЕДАГОГІЧНА РОЛЬ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	173
СИТНІЧЕНКО Л.А. НОВІТНІ ФІЛОСОФСЬКІ ДИСКУРСИ ІДЕНТИЧНОСТІ: СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЗАМІСТЬ НАСИЛЬСТВА	176
ТИТАР О. В. ФІЛОСОФІЯ ЗОРОВОГО ОБРАЗУ	180
ТИХОНРАВОВ С.М. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ	184
ТОЛСТОВ І.В. ВЗАЄМОЗУМОВЛЕНІСТЬ ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ ТА ПРАВ ЛЮДИНИ	185
ТОНІО В. КОРОНАВІРУСНА КРИЗА: НЕХАЙ ВИРІШУЄ ЖЕРЕБ!	188
ХРИСТОФ Р. ПОПУЛІСТИ: ВЖЕ ПЛАТОН ЗАСТЕРІГАВ ВІД НИХ	192

Наукове видання

**VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
“A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 15–16 жовтня 2020 р.

Відповідальність за наукову достовірність матеріалів та відсутність плагіату
несуть автори

Матеріали публікуються в авторській редакції

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times ET.
Умов. друк. арк. 17,15. Наклад 100 прим. Замов. № 1006/8-20.

Видавництво ТОВ «ДІСА ПЛЮС»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 4047 від 15.04.2011 р.
61029, м. Харків, шосе Салтівське, буд. 154. Тел. (057) 768-03-15,
e-mail: disadruk@gmail.com

Надруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В. В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 2400000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34.
e-mail:bookfabrik@mail.ua